полягає у спрямуванні аудиторських ресурсів на найбільш критичні ризикові зони, що забезпечує підвищення ефективності та результативності аудиторських перевірок. Використання ризик-орієнтованого підходу у внутрішньому аудиті дає змогу ефективно оцінювати дотримання норм законодавства, етичних принципів і внутрішніх регламентів компанії, а також концентрувати аудиторські перевірки на найважливіших напрямах діяльності.

Список використаних джерел

1. Гавриличенко Є. В. Внутрішній аудит : навчальний посібник. Харків: ХНУМГ ім. О. М. Бекетова, 2021. 164 с.

2. Воронко Р., Вовчик Н. Управління ризиками і концепція ризик-орієнтованого внутрішнього контролю Інститут бухгалтерського обліку, контроль та аналіз в умовах глобалізації. 2018. Вип. 3-4. С. 49-58.

3. Кобєлєв В. М., Перерва П. Г. Переваги та недоліки ризик-орієнтованого підходу у внутрішньому аудиті аграрного підприємства. Бухгалтерський облік, контроль та аналіз в умовах інституційних змін: Збірник матеріалів науково-практичної конференції (27 жовтня 2022 р.). Полтава: ПДАУ, 2022. С. 554-556.

УДК 657.6

Зубенко В.С.,
аспірантка ф-ту ОПМ, спец. 071 «Облік і оподаткування»
Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана,
науковий керівник – Слободяник Ю.Б. – д.е.н., професор кафедри аудиту

ОРГАНІЗАЦІЙНО-МЕТОДОЛОГІЧНІ АСПЕКТИ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДРОЗДІЛУ ВНУТРІШНЬОГО АУДИТУ В ЗАКЛАДАХ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Обмеженість бюджетного фінансування, запит на прозорість публічних коштів, інтеграція української освіти в європейський освітній простір та впровадження Цілей сталого розвитку актуалізують методологічне забезпечення роботи аудиторського підрозділу ЗВО [1]. У дворівневій моделі контролю державних фінансів внутрішній аудит виходить за межі контрольно-ревізійної функції, перетворюючись на управлінський інструмент обґрунтування рішень, мінімізації ризиків і раціонального розподілу ресурсів університету [2].

Фахові трактування внутрішнього аудиту різняться акцентами: Л.П. Кулаковська і Ю.В. Піча наголошують на незалежному характері діяльності, Н.І. Дорош – на її підтверджувально-консультативній природі [3, 4]. Глобальні стандарти внутрішнього аудиту задають консенсусне визначення, поєднуючи аудиторські та консультаційні послуги для створення додаткової вартості й удосконалення організації [5]. Ключовими ознаками функції є незалежність, об’єктивність та орієнтація на ефективність.

Провідною методологічною парадигмою є ризик-орієнтований підхід, що переносить акцент з перевірки окремих операцій на комплексну оцінку ризиків досягнення стратегічних цілей ЗВО через формування «аудиторського всесвіту»

та карти ризиків. Аудиторський цикл охоплює планування, діагностику об'єкта, розроблення програми, виконання процедур, документування, звітування та моніторинг упровадження рекомендацій, причому принциповим є не лише фіксація порушень, а й аналіз їхніх причин і супутніх слабкостей, брак якого визнано типовою вадою державного аудиту [2].

У практиці ЗВО доцільно поєднувати фінансовий аудит, аудит відповідності, операційний, IT-аудит та аудит ефективності [5]. Об'єктами перевірки є виконання кошторису, рух коштів фондів, публічні закупівлі, операції з держмайном, фінансова звітність, освітній і науковий процеси, реалізація грантових програм. Для систематизації об'єктів доцільне застосування адаптованої збалансованої системи показників сталого розвитку (BSC SD) з вісьмома перспективами: фінансовою, процесною, кадровою, клієнтською, ризиковою, інноваційно-технологічною, соціальною та екологічною [6].

Організаційна структура підрозділу будується на принципі функціональної незалежності: пряме підпорядкування керівника відділу ректору гарантує об'єктивність висновків [1]. Масштаб підрозділу варіюється від управління чи департаменту у великих університетах до відділу або сектору в менших; неприпустимим є покладання на аудиторів несумісних функцій, що створюють конфлікт інтересів [2].

Сучасні виклики пов'язані з цифровізацією (ERP-системи, електронний документообіг та data-аналітика забезпечують перехід до суцільного тестування й розширюють роль IT-аудиту [5]) та з інтеграцією парадигми сталого розвитку [7]. Зростання участі українських ЗВО в Times Higher Education Impact Rankings (з 5 закладів у 2019 р. до 42 у 2024 р. [8]) підтверджує становлення внутрішнього аудиту як інструмента оцінювання стратегії сталого розвитку, енергоефективності та академічної доброчесності, а ESG-показники подаються як окремі індикатори, індекси за перспективами або інтегральний індекс [6]. Контроль якості аудиторської діяльності, регламентований МСВА 2500 та ISSAI 1610, оцінюється за організаційним статусом, компетентністю аудиторів і систематичністю підходу [2; 5]; компетентність аудитора ЗВО передбачає обов'язкову участь у сертифікаційних програмах (CIA, CGAP) [1].

Отже, сучасна методологія роботи аудиторського підрозділу ЗВО поєднує ризик-орієнтований і процесний підходи, диференційоване застосування видів аудиту, цифрові інструменти аналітики, парадигму сталого розвитку та механізми контролю якості, що сприяє прозорості, підзвітності та інтеграції університету до європейського освітнього простору.

Список використаних джерел:

1. Лихін Д. А., Крамаренко І. В., Романюк А. С. Удосконалення системи внутрішнього аудиту, пропозиції та перспективи розвитку щодо практичної його реалізації // Бухгалтерський облік, аналіз та аудит. 2021. Вип. 17. С. 83–87. URL: https://doi.org/10.37320/2415-3583/17.16 (дата звернення: 19.04.2026).

2. Слободяник Ю. Б. Актуальні проблеми внутрішнього аудиту в секторі державного управління // Збірник матеріалів наук.-практ. конф. ДВНЗ «КНЕУ імені Вадима Гетьмана». С. 178–180. URL: https://ir.kneu.edu.ua/handle/2010/23405 (дата звернення: 19.04.2026).

3. *Кулаковська Л. П., Піча Ю. В. Організація і методика аудиту : навч. посіб. 3-тє вид. Київ : Каравелла, 2006. 560 с.*

4. *Дорош Н. І. Сутність та призначення внутрішнього аудиту. Вісник ЖДТУ. 2006. № 1. С. 41–46. URL: http://ven.ztu.edu.ua/article/viewFile/112442/107274.pdf (дата звернення: 19.04.2026)*

5. *Ткаченко О. С., Роздайбіда Н. В. Вивчення внутрішнього аудиту на нефінансових підприємствах // БізнесІнформ. 2023. № 9. С. 191–196. URL: https://doi.org/10.32983/2222-4459-2023-9-191-196 (дата звернення: 19.04.2026).*

6. *Худолей В. Ю., Карпенко О. В., Бірюков Є. О. Система оцінки та моніторингу сталого розвитку підприємства // Economic Synergy. 2025. № 1 (15). С. 8–18. URL: https://doi.org/10.53920/ES-2025-1-1 (дата звернення: 19.04.2026).*

7. *Шевченко І. М., Дармофал Е. Ю. Концепція сталого розвитку закладу вищої освіти: трансформаційний аспект // Український педагогічний журнал. 2025. № 2. С. 55–64. URL: https://doi.org/10.32405/2411-1317-2025-2-55-64 (дата звернення: 19.04.2026).*

8. *Акімова О. Ю., Довгопол Є. В. Внесок закладів вищої освіти України у досягнення Цілей сталого розвитку // Аспекти публічного управління. 2025. Т. 13, № 2. С. 61–74. URL: https://doi.org/10.15421/152521 (дата звернення: 19.04.2026).*

УДК 657.6

Казнодій Є.В.,
здобувачка ф-ту ОПМ, 5 курсу, спец. D1 «Облік і оподаткування», Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана, науковий керівник – Бугай Н.О. – к.е.н., доцент кафедри аудиту

ПРОФЕСІЙНЕ СУДЖЕННЯ АУДИТОРА В ОЦІНЦІ ДОСТАТНОСТІ ТА НАЛЕЖНОСТІ АУДИТОРСЬКИХ ДОКАЗІВ: ТЕОРЕТИЧНИЙ Й ПРАКТИЧНИЙ АСПЕКТ

При організації належного проведення аудиту найважливіша роль відводиться професійному судженню – застосування його є необхідним елементом виконання завдань з аудиту. Відмінна риса професійного судження полягає в тому, що воно здійснюється аудитором, який має професійну підготовку, кваліфікацію і досвід, – а це допомагає у здобутті навичок і умінь, необхідних для формування розумних суджень. Професійне судження аудитора є складним та багатогранним процесом, який включає в себе аналіз різних факторів, таких, як: фінансові показники, ризики бізнес-середовища, контрольні процедури та інші. Формуючи об’єктивну картину фінансового стану підприємства, аудитор сприяє зниженню інформаційної асиметрії на ринку, стабільнішому середовищу для економічної безпеки та захисту інтересів стейкхолдерів. Як відомо, метою аудиторської перевірки фінансової звітності є надання аудитору можливості сформувати думку щодо того, чи складена фінансова звітність в усіх суттєвих аспектах відповідно до застосовної концептуальної основи фінансової звітності. Основою для формування такої думки є аудиторські докази. Аудитор повинен здійснювати оцінку інформації з урахуванням ризиків суттєвого викривлення, рівня суттєвості та характеру господарських операцій певного підприємства. Відповідно до Міжнародних